HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Yritystuki 6

Otto Toivanen

Aalto-yliopisto ja Taloustieteen keskus Helsinki GSE

17.2.2022

UNIVERSITY OF HELSINKI

Aalto University

HANKEN

Esityksen sisältö

- Yleiskommentteja
- Kustannustuki 2 – 4: yleiskuva
- Kustannustuki 2 – 4: tukikohtaiset tiivistelmät

Yleiskommentteja

Yleiskommentteja

- Aikaisemmat Helsinki GSE:n lausunnot perustuneet hyvin tuoreen tilastoaineiston analyysiin (viive muutama päivä – 1kk).

- Tällaiset analyysit eivät enää mahdollisia, koska Helsinki GSE:n Tilannehuone suljettiin ennakkoon ilmoitetulla tavalla 31.12.2021.

- Lakiesitykseen kirjattu TEM:n hanke tukivarojen käytöstä tarkoitus toteuttaa 2020-2023 (s. 5).

- TEM:n hankkeen puitteissa ETLAn tutkijoilla käytössä yritystukiaineistot 2020 loppuun. He eivät siis voi tutkia vuoden 2021 aikaisia tukia ja niiden vaikutuksia.

Yleiskommentteja

- Tilanne päätöksentekijän kannalta nyt olennaisesti huonompi kuin aikaisemmin.
- Esim. kustannustuen vaikutusten seuranta mahdollinen vain huomattavalla viiveellä.
- Ei mahdollista tarjota ajankohtaista tilannekuvaa siitä, miten yrityksillä menee.
- Näin ei tarvitsisi olla - tilanne olisi mahdollista korjata.

Yleiskommentteja

- Tutkijat varoittivat jo koronakriisin alussa siitä, että ensimmäinen tukikierros voi johtaa (myös tarpeettomiin) lisätukikierroksiin, hidastaen talouden sopeutumista.
- On perusteltua pelätä, että näin on Suomessa käynyt.
- Kriiseissä on aina yllätyksiä; nyt yllätys oli omikron-variantti.
- Ylläsanotusta riippumatta, omikronin takia toteutettuja odottamattomia sulkutoimia perusteltua korvata oikeudenmukaisuussyistä.

Yleiskommentteja

- Tärkeää huomata, että sulkutuet ja kustannustuki suurelta osalta regressiivinen tulonsiirto erityisesti vuokranantajille.
- Markkinatalouteen kuuluu niin mahdollisuus voittoihin kuin vastuu tappioista, silloinkin, kun ne eivät johdu omasta toiminnasta.
- Tulevaisuuden kriisejä ajatellen pitäisi suunnitella tarpeellisia lakimuutoksia, jotta regressiivisiltä tuilta vältyttäisiin.
- Tämä ei vain tulonjakokysymys, vaan myös tehokkuuskysymys.

Yleiskommentteja

- Toimialarajaukset yhtäältä väistämättä johtavat eriarvoiseen kohteluun ja toisaalta selkeyttävät jakoperusteita.

- 5 pykälän 2 ja 3 momentti johtavat riskiin, että hallintokustannukset nousevat.

- Lakiehdotuksesta käy ilmi, miten kriisin pidentyessä tukiperusteiden määrittely tulee koko ajan hankalammaksi: miten hyvä verrokkiperiodi on vuodenvaihde 2019-2020 sille, mitä tapahtua 2021-2022 ilman koronaa?

- Tilannehuoneen viimeisten aineistojen(9 tai 10/2021) esim. MaRa – alan liikevaihto 10/2021 ja palkkasumma 11/2021 lähes vuoden 2019 tasolla, mutta työllisten lkm selvästi alle.

Kustannustuet 2 - 4

Kustannustuet 2- 4

- Aikaisempien kustannustukien vaikutuksia ei analysoitu, pl. TEM:n yritystukijaoston Helsinki GSE:llä teettämää analyysiä (http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-895-0).

- Helsinki GSE:n Tilannehuoneessa toteutettiin kustannustukien 2-4 alustava analyysi loppuvuodesta 2021.

- Ajan ja resurssien puutteen vuoksi analyysi huomattavan paljon kapeampi kuin yllä mainittu tutkimus.

- Tutkimuksessa käytettiin samaa lähestymistapaa kuin alkuperäisessä raportissa (vähäisin aikataulurajoitteista johtuvin eroin, joista johtuen on voitu saada todellisuutta suurempia vaikutuksia).

Yhteenveto kustannustuista 2- 4

- Kustannustuilla 2- 4 vähäisiä positiivisia vaikutuksia, lähinnä lomautustodennäköisyyden osalta.
- Estimoitujen vaikutusten perusteella kattava yhteiskunnallinen kustannus-hyötyanalyysi ei ole mahdollinen.
- Esimerkinomaisesti: työntekijöiden lkm kontrolliyrityksillä 10.5, eli yhden työntekijän lisäys ≈ 10% kasvu työntekijöiden lukumäärässä.
- Kustannustuki 3 – tulosten perusteella tarvitaan keskimäärin 500 000€ tuki yhden työpaikan luomiseen.

Kustannustuet 2 – 4: tukikohtaiset tiivistelmät

Kustannustuki 2 – 188M€, keskimääräinen tuki 25 000€

- Ei vaikutusta
  - liikevaihtoon
  - palkkasummaan
  - työntekijöiden lkm:ään
  - irtisanomis-%:iin

- Vaikutusta
  - lomautus-tn laski 4%-yksikköä / 100 000€ tukea
  - vienti-tn laski 1.5% / 1M€ tukea

- Keskimääräinen tuki perustuu Valtiokonttorin tietoihin (https://www.valtiokonttori.fi/tilastot-ja-raportit/tilastoja-korvaus-ja-vahinkopalveluista/tilastoja-kustannustuki/)

Kustannustuki 3 – 299M€, keskimääräinen tuki 18 000€

- Ei vaikutusta
  - palkkasummaan
  - irtisanomis-%:iin

- Vaikutusta
  - liikevaihto kasvoi 8% / 100 000€ tukea
  - työntekijöiden lkm kasvoi 2% / 100 000€ tukea
  - lomautus-tn laski 5%-yksikköä / 100 000€ tukea
  - vienti-tn kasvoi 1.4% / 10M€ tukea

Kustannustuki 4 – 150M€, keskimääräinen tuki 13 000€

- Ei vaikutusta
  - liikevaihtoon
  - palkkasummaan
  - työntekijöiden lkm:ään
  - irtisanomis-%:iin

- Vaikutusta
  - lomautus-tn laski 3%-yksikköä / 100 000€ tukea
  - vienti-tn laski 1.6% / 10M€ tukea